

CPS

Onderwijsontwikkeling en advies

Praktijkvoorbeeld uit havo 4

Yonina Pullens – juni 2026

Tekstbegrip verdiepen aan de hand van schrijfopdrachten

In het kader van een lessenserie over klimaatverandering gaf meneer De Vries zijn vierdeklassers als huiswerk de opdracht om een artikel te lezen over het gebruik van biobrandstoffen als alternatief voor fossiele brandstoffen. Hij had het artikel gevonden op een website met natuurwetenschappelijke teksten op het niveau van de bovenbouw, en na het zelf gelezen te hebben, dacht hij dat het een passende en interessante tekst zou zijn voor zijn leerlingen.

In het artikel werd uitgelegd dat biobrandstoffen, die van planten worden gemaakt, doorgaans als milieuvriendelijker worden beschouwd dan fossiele brandstoffen. Maar, zo maakte het artikel duidelijk, veel biobrandstoffen zijn uiteindelijk net zo slecht voor het klimaat, of zelfs slechter, omdat er veel fossiele brandstof nodig is om ze te produceren.

De volgende les startte hij met een vraag over de tekstinhoud, om te controleren wat ze van het artikel hadden begrepen: 'Waarom zijn de meest gebruikte biobrandstoffen niet klimaatvriendelijk?'

De antwoorden van de leerlingen vielen tegen. 'Ze maken de aarde warmer', schreef een van de leerlingen zonder verdere toelichting. Een paar andere leerlingen hadden wel goed geformuleerde en zeer volledige antwoorden, maar die leken allemaal verdacht veel op elkaar. Al snel bleek dat de leerlingen hun zinnen letterlijk uit het artikel hadden gekopieerd.

Hoe kun je je leerlingen helpen om informatieve teksten over inhoudelijke thema's goed te begrijpen en hun opgedane inzichten ook *zelf* te verwoorden? Je wilt dat je leerlingen de tekstinhoud actief verwerken en kritisch analyseren. En ze zouden moeten leren hoe ze hun denkproces en hun kennis van de inhoud helder kunnen verwoorden. Maar hoe doe je dat?

CPS

Onderwijsontwikkeling en advies

Meneer de Vries besloot met zijn leerlingen te oefenen met het vinden van kernwoorden in de tekst en die te verwerken in aantekeningen. Vanuit de aantekeningen leerde hij hoe ze daar weer nieuwe zinnen van konden maken. Bovendien liet hij de leerlingen regelmatig basiszinnen uitbreiden met vraagwoorden, zoals in onderstaand voorbeeld.

*De schrijfrevolutie werkt met basiszinnen die leerlingen zelf moeten concretiseren en uitbreiden aan de hand van vraagwoorden. Hoe je deze zinnen kiest, welke mogelijkheden je hebt om hierin te differentiëren en wanneer je deze activiteit kunt inzetten, wordt uitgebreider toegelicht in hoofdstuk 3 van *De schrijfrevolutie*.*

OPDRACHT: BREID DE ZIN UIT

Biobrandstoffen zijn niet klimaatvriendelijk.

Wat/welke? *de meest gebruikte biobrandstoffen zoals bio-ethanol uit maïs en biodiesel uit palmolie*

Waarom? *omdat er veel fossiele brandstof nodig is voor de productie*

Uitgebreide zin: *De meest gebruikte biobrandstoffen zoals bio-ethanol uit maïs en biodiesel uit palmolie zijn niet klimaatvriendelijk, omdat er veel fossiele brandstof nodig is voor de productie.*

De klas had een paar weken later het thema klimaatverandering afgesloten en was nu bezig met het gedrag van dieren. Meneer De Vries gaf zijn leerlingen een artikel over waarom haaien slapen, met de opdracht om tijdens en na het lezen aantekeningen te maken met behulp van de vaardigheden die ze hadden geleerd. Hij gaf ook een basiszin om uit te breiden: 'Ze slapen.' Meneer de Vries koos daarbij doelgericht een aantal vraagwoorden

CPS

Onderwijsontwikkeling en advies

De volgende dag stelde hij de leerlingen een startvraag: 'Wat kunnen gegevens over het slaapgedrag van haaien ons vertellen over de functie van slaap bij dieren in het algemeen?'

Een van de leerlingen die maanden eerder nog een minimaal antwoord had gegeven op de vraag over biobrandstoffen, schreef nu het volgende: 'Wetenschappers deden een experiment waaruit bleek dat haaien minder energie verbruiken als ze slapen, wat betekent dat ze een lager metabolisme hebben. De wetenschappers zeggen dat dit hun hypothese ondersteunt dat slaap dieren, inclusief mensen, helpt om energie te besparen.'

De leerlingen hadden het artikel niet simpelweg nageschreven, hun antwoorden lieten zien dat ze de inhoud werkelijk begrepen hadden.

Wil je je verder verdiepen?

In september 2026 verschijnt [De Schrijfrevolutie bij CPS Uitgeverij](#): de Nederlandse bewerking en vertaling van *The Writing Revolution 2.0*.

Wil jij onderzoeken hoe jij de kleine, doelgerichte interventies van *De Schrijfrevolutie* binnen bestaande lessen kan inzetten? Dat kan op verschillende manieren.

- Neem vrijblijvend contact met mij op om de mogelijkheden te bespreken om als team aan de slag te gaan met *De Schrijfrevolutie*.
- Volg mijn training in de CPS Academie in Amersfoort.
[Klik hier voor meer informatie](#)

Over de auteur

Yonina Pullens is adviseur en trainer bij CPS en specialist in moderne vreemde talen, met een bijzondere focus op Spaans. Daarnaast heeft zij ruime expertise in taalrijke didactiek, woordenschatontwikkeling, schrijf- en literatuuronderwijs.

Dit praktijkvoorbeeld hoort bij het blog [Profiteer van de voordelen van schrijven in jouw les: maak kennis met De Schrijfrevolutie](#), welke is verschenen op CPS.nl.